

Analyse maatschappelijk vraagstuk: dakloze jongeren

32 maximumscore 2

- De veranderings- en vergelijkende invalshoek komt naar voren, want er wordt (met betrekking tot het vraagstuk) een vergelijking met vroeger gemaakt (r. 1-5) 1
- De sociaaleconomische invalshoek komt naar voren, want (voorbeelden van een juist antwoord): 1
  - de maatschappelijke/sociaaleconomische/financiële positie van dakloze jongeren komt aan de orde (r. 6-10).
  - in r. 6-10 wordt er een verband gelegd tussen de belangen van dakloze jongeren / het belang van geschikte woningen en de maatschappelijke positie van dakloze jongeren.
  - in r. 6-10 wordt ingegaan op de factoren die de maatschappelijke positie van dakloze jongeren (mede) bepalen / op het feit dat schulden/een gebrek aan geschikte woningen de maatschappelijke positie van dakloze jongeren (mede) bepalen.

33 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste selectiecriteria met juiste verklaringen (twee van de volgende):

- actualiteit, want de cijfers over het aantal daklozen zijn de dag dat het bericht geplaatst is ('vandaag') bekendgemaakt door het CBS
- de nabijheid, want het gaat om cijfers over het aantal daklozen / dakloze jongeren in Nederland
- de belangstelling van het (grote) publiek, want de NOS kan verwachten dat een onderwerp als dakloze jongeren veel belangstelling trekt
- het is opmerkelijk/uitzonderlijk/schokkend, want de stijging van het aantal daklozen tussen de 18-30 jaar kan opmerkelijk genoemd worden
- 'human interest', want het verhaal van Mohini geeft de cijfers een menselijk/persoonlijk gezicht / emotie

per juist selectie criterium met bijbehorende verklaring 1

34 maximumscore 1

In tekst 1 is wel aan het criterium voldaan, want (een van de volgende):

- bij de meningen in tekst 1 staat telkens aangegeven van wie de mening is.
- in tekst 1 worden de meningen aangegeven door het gebruik van aanhalingstekens of door woorden als 'volgens' of 'zeggen/zegt'.

Opmerking

Het antwoord dat niet (voldoende) aan het criterium 'scheiden van feiten en meningen' is voldaan met als uitleg dat woorden als 'flink' en 'een groot' niet feitelijk / niet objectief zijn, mag ook goed gerekend worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 4

Kenmerk: Het gaat om een probleem dat door gezamenlijke actie of door de politiek kan worden opgelost.

Dit blijkt uit tekst 2, want er is een actieplan om de dak- en thuisloze jongeren te helpen / om een nieuwe instroom van dak- en thuisloze jongeren te voorkomen waarvoor de overheid samenwerkt met Stichting Zwerfjongeren Nederland / waarvoor staatssecretaris Blokhuis (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) samenwerkt met Stichting Zwerfjongeren Nederland en andere ministeries.

Kenmerk: Er is sprake van een situatie die veel mensen onwenselijk vinden / die veel mensen in strijd vinden met bepaalde waarden en/of normen.

Dit blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende):

- het aantal jonge daklozen van 18-30 jaar is de afgelopen tien jaar verdriedubbeld.
- ongeveer 12,6 duizend jongeren zwerven rond op straat, zonder veilige thuisbasis om naartoe te gaan.
- Marleen van der Kolk van Stichting Zwerfjongeren Nederland geeft aan (namens Stichting Zwerfjongeren Nederland) de vele dakloze jongeren in Nederland een ernstige zaak te vinden.
- dat er zoveel jongeren op straat rondzwerven zonder veilige thuisbasis om naar toe te gaan, is in strijd met (de waarde) veiligheid.

per juist kenmerk

1

per juiste bijpassende uitleg

1

36 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 2

- Kenmerk: belangengroepen proberen druk uit te oefenen op de politieke besluitvorming / proberen de politieke besluitvorming te beïnvloeden 1
- SZN voldoet daaraan, want uit tekst 3 blijkt dat SZN (ten behoeve van de belangen van dak- en thuisloze jongeren) politici oproept met oplossingen te komen voor de situatie van dak- en thuisloze jongeren / dat de jongeren een top 3 hebben samengesteld met onderwerpen die wat hun betreft prioriteit hebben als het gaat om verbeteringen in beleid, wet en regelgeving (en zij met staatssecretaris Blokhuis in gesprek zijn gegaan en deze verbeteringen dus graag gerealiseerd zien door de politiek) 1

Opmerking

Een antwoord dat SZN voldoet aan het kenmerk van belangengroepen omdat uit tekst 3 blijkt dat zij bij Rijk / gemeenten / politici aandacht vraagt voor de situatie van dak- en thuisloze jongeren mag goed gerekend worden mits een juist verband wordt gelegd met het beïnvloeden van de politieke besluitvorming.

38 maximumscore 2

- Een machtsmiddel dat te herkennen is in tekst 3 is (een van de volgende): 1
  - toegang tot belangrijke politici / invloedrijke personen want uit tekst 3 blijkt dat SZN toegang heeft tot staatssecretaris Blokhuis en de wethouder Jeugd van Utrecht.
  - bezit van vaardigheden / goed kunnen organiseren van campagnes/conferenties, want uit tekst 3 blijkt dat SZN (samen met anderen) een conferentie startte/organiseerde.
  - de omvang van de groep die een organisatie vertegenwoordigt, want uit tekst 3 blijkt dat SZN samen met jongeren uit verschillende steden de campagne Zwerfsteen startte, waaruit blijkt dat SZN veel jongeren vertegenwoordigt.
- Een ander machtsmiddel (voorbeelden van juiste antwoorden): 1
  - toegang tot de media
  - (gebruik van) kennis/deskundigheid (over het onderwerp)
  - bezit van geld/vermogen
  - gebruikmaken van je positie/relaties
  - het inzetten van personen met gezag/charisma
  - zitting hebben in of deel uitmaken van adviesorganen van het bestuur/de regering

Opmerking

Wanneer als 'ander machtsmiddel' een machtsmiddel wordt genoemd dat in tekst 3 te herkennen is, mag dit goed gerekend worden als dit niet al als antwoord op de eerste deelvraag is gegeven.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

39 maximumscore 3

De beïnvloeding van mensen volgens de drie stappen van de multi-step-flow-theorie verloopt als volgt:

- Volgens de multi-step-flow-theorie is er eerst een kleine groep gezaghebbende/belangrijke opinieleiders/personen die bepaalde informatie of een bepaalde mening uitdragen (de eerste stap) 1
- Daarna wordt deze overgenomen door een iets grotere groep (tweede stap) en ten slotte door het grote publiek (derde stap) 1
- Voor een beschrijving van een manier om de beeldvorming van mensen over daklozen te veranderen uitgaande van de eerste stap van de multi-step-flow-theorie (voorbeeld van een juiste beschrijving): 1
  - Ik zou een campagne starten / een reclamespotje maken waarin een of meer bekende Nederlanders vertellen dat daklozen niet per se verslaafden zijn die dakloos zijn geraakt door hun eigen schuld, maar dat veel daklozen gewoon pech hebben gehad door omstandigheden. (Met de bedoeling dat deze informatie uiteindelijk wordt overgenomen door het grote publiek.)

Opmerking

In de beschrijving van de manier waarop de kandidaat de beeldvorming van mensen over daklozen zou proberen te veranderen uitgaande van de eerste stap van de multi-step-flow theorie, moet naar voren komen dat de kleine groep gezaghebbende/belangrijke opinieleiders/personen een (positieve) mening of informatie uitdraagt over daklozen (die kan worden overgenomen).

Vraag	Antwoord	Scores
40	maximumscore 3	
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een andere taak die de overheid in een verzorgingsstaat heeft: de overheid moet zorgen voor huisvesting / voldoende woongelegenheden (bevordering van voldoende woongelegenheden is voorwerp van zorg der overheid; art. 22, lid 2) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een hierbij passende maatregel die de overheid zou kunnen of moeten nemen om dakloze jongeren te helpen is het bouwen van meer woningen / zorgen dat er woningen gereserveerd worden voor dakloze jongeren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit kan dakloze jongeren helpen omdat in tekst 1 staat dat de stijging van het aantal daklozen tussen de 18 en 30 jaar vooral te wijten is aan het gebrek aan geschikte woningen / dat dakloze jongeren pas hun schulden kunnen aflossen / hun leven kunnen oppakken als ze een woning hebben (r. 6-10) 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een andere taak die de overheid in een verzorgingsstaat heeft: de overheid moet zorgen voor (collectieve welzijnsvoorzieningen, waaronder) gezondheidszorg 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een hierbij passende maatregel die de overheid zou kunnen of moeten nemen om dakloze jongeren te helpen is zorgen voor meer/betere begeleiding/ondersteuning van dakloze jongeren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit kan dakloze jongeren helpen omdat in tekst 2 staat dat dakloze jongeren vaak problemen hebben en verstrikt raken in hun eigen situatie (r. 21-26). Begeleiding/ondersteuning (ook op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg) kan de jongeren helpen hier uit te komen 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een andere taak die de overheid in een verzorgingsstaat heeft: de overheid is verantwoordelijk voor een minimumniveau van bestaanszekerheid van alle burgers 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een hierbij passende maatregel die de overheid zou kunnen of moeten nemen om dakloze jongeren te helpen is zorgen voor financiële steun / voldoende inkomen voor kwetsbare jongeren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit kan dakloze jongeren helpen omdat in tekst 2 staat dat de (dakloze) jongeren in veel gevallen geen (financiële) steun van hun ouders kregen/krijgen en het mis kan gaan als ze geldproblemen krijgen (r. 30-35) 	1

maatschappijkunde vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 3

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen maatschappijkunde vmbo-GL en TL:

Op **pagina 12** van het correctievoorschrift, bij **vraag 39** moeten altijd 3 scorepunten worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

De multi-step-flow-theorie is niet opgenomen in de syllabus.

en

Op **pagina 14**, onder het kopje '**Aanleveren scores**' is als uiterlijke datum voor het accorderen van de gegevens in Wolf 22 juni opgenomen. Dit moet zijn: 11 juli.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren maatschappijkunde vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter